

Al 25 jaar samen onderweg

In dit nummer

- 1 Al 25 jaar samen onderweg
- 2 Waarom minderjarigen toch in detentie belanden
- 3 Verzoening als weg van polarisatie naar verbondenheid
- 4 Van 't Klein Kasteeltje naar hoop: het parcours van Abdalrahman, een rugzak vol verhalen

JRS Belgium is zich bewust van uw recht op privacy en respecteert de algemene verordening gegevensbescherming. Ons privacybeleid vindt u terug op <https://www.jrsbelgium.org/Algemene-voorwaarden>. Indien u geen geschreven communicatie van JRS Belgium meer wenst te ontvangen, kunt u dat signaleren op info@jrsbelgium.org.

Accompany · Serve · Advocate

Maurice Liétartstraat, 31/9 - 1150 Brussel

JRS Belgium viert dit jaar zijn 25-jarig bestaan. In die jaren zijn medewerkers, vrijwilligers, bestuursleden en directeurs gekomen en gegaan, maar onze missie is altijd dezelfde gebleven. Als werk van de jezuïeten kiezen we ervoor aanwezig te zijn waar anderen vaak niet komen: aan de randen van onze samenleving, in het bijzonder in de Belgische detentiecentra voor migranten.

WEEK na week, jaar na jaar, staan we mensen bij in een van de moeilijkste periodes van hun leven. In 25 jaar tijd hebben we duizenden migranten begeleid en hoop en waardigheid gebracht op plaatsen waar die vaak ontbreken.

Met ons werk voor gezinnen zonder wettig verblijf tonen we bovendien al jaren dat er wel degelijk alternatieven bestaan voor uitsluiting en detentie.

Sinds 2022 gingen we ook in gesprek met duizenden scholieren in België over migratie, vluchtelingen en vooroordelen, vanuit de overtuiging dat een meer gastvrije en minder polariserende samenleving mogelijk is.

Dit alles hadden we nooit kunnen realiseren zonder de steun van velen. Daarom willen we iedereen die de voorbije 25 jaar mee het verschil maakte van harte bedanken: onze vrijwilligers, medewerkers en bestuursleden, de jezuïeten, onze donateurs en alle sympathisanten die ons werk blijven dragen.

Omdat het dit jaar net iets anders mag, vervangen we de laatste twee nieuwsbrieven van het jaar door één bijzondere editie. Daarin bundelen we inspirerende verhalen van families en

getuigen met wie we in onze projecten samenwerken met één bijzondere editie die we in het najaar met jullie delen.

Daarnaast nodigen we jullie van harte uit op ons verhalenfeest op 4 december 2026. Op die dag brengen we verhalen tot leven via een foto- en livingexpo, aangevuld met poëtische vertellingen van mensen met een migratieachtergrond, getuigen uit ons scholenproject Change, bezoekers en andere vrijwilligers. Noteer de datum alvast in je agenda en mis het niet!

Dankjewel om samen met ons onderweg te zijn.

Hartelijke groeten en veel leesplezier,

Jörg Gebhard
directeur

Waarom minderjarigen toch in detentie belanden

Minderjarigen zonder begeleiding mogen om migratieredenen niet worden opgesloten. Althans, dat is wat de wet voorschrijft. Toch blijven we minderjarigen tegenkomen in Belgische detentiecentra, en de laatste tijd neemt dat aantal zelfs toe.

Wanneer iemand zonder geldige toegangspapieren aankomt aan de grenscontrole van Brussels Airport, wordt die persoon doorgaans overgebracht naar het gesloten centrum Caricole. Wie verklaart minderjarig te zijn, vormt daarop een uitzondering: normaal gezien krijgt die een voogd toegewezen en wordt hij of zij doorverwezen naar een aangepaste opvangplaats. In de praktijk gebeurt dat echter niet altijd. Wanneer de politie twijfelt aan de opgegeven leeftijd, blijft de jongere toch vaak opgesloten in Caricole in afwachting van een leeftijdsonderzoek.

De autoriteiten hebben zes dagen de tijd om zo'n onderzoek uit te voeren, maar die termijn wordt regelmatig overschreden. Het onderzoek bestaat uit een zogenaamde drievoudige botscan. Deze methode ligt al jaren onder vuur, ook vanuit wetenschappelijke hoek. Toch worden nog

steeds jongeren die verklaren minderjarig te zijn, als meerderjarig beoordeeld en in detentie gehouden.

Ook in andere gesloten centra ontmoeten we steeds vaker minderjarigen. In Brugge hangt dat samen met de toename van transmigratie. Sinds Frankrijk de controles aan zijn kust heeft verscherpt, wagen meer mensen de oversteek naar het Verenigd Koninkrijk in kleine boten vanuit België. Om die beweging tegen te gaan, voert ook België meer controles uit. Onder de onderschepte personen bevinden zich veel zeer jonge mensen.

Wanneer zij aangeven minderjarig te zijn, gebeurt eerst een leeftijdsinschatting op het politiekantoor. Die steunt op slechts één scan en is daardoor nog minder betrouwbaar. Na hun overbrenging naar een gesloten centrum volgt vaak een

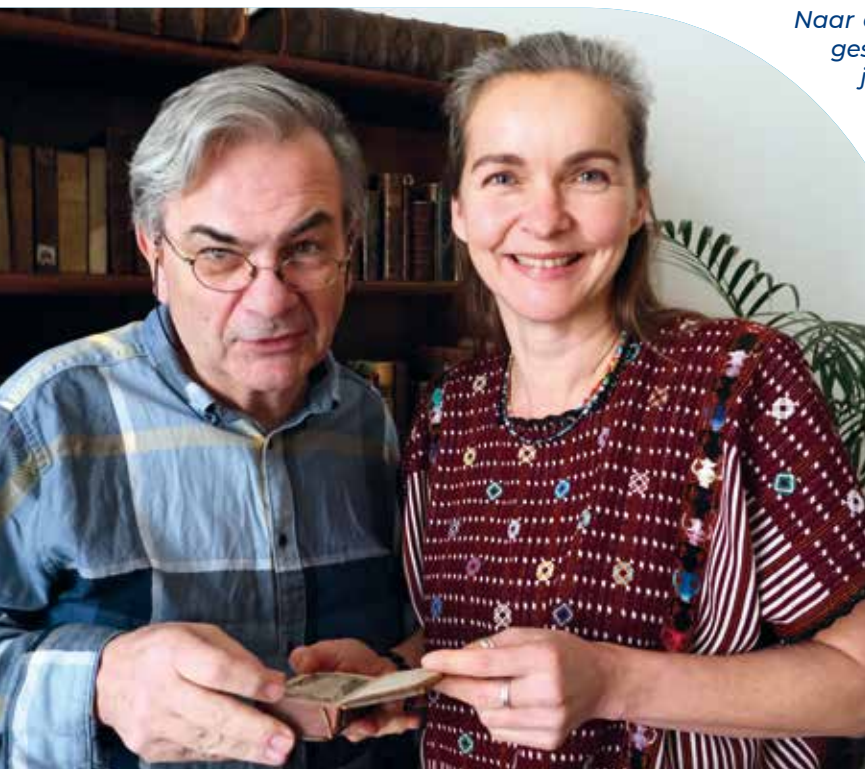
tweede onderzoek. Wanneer dat tot een andere conclusie komt, wordt de jongere vrijgelaten.

Ook in het gesloten centrum van Merksplas ontmoetten we in de tweede helft van 2025 zes jongeren die verklaarden minderjarig te zijn. Hoewel hun achtergronden en trajecten sterk uiteenliepen, hadden hun verhalen één opvallende overeenkomst: uiteindelijk werden ze allemaal vrijgelaten.

Tussen wat de wet zegt en wat er in de praktijk gebeurt, gaapt dus nog steeds een kloof. En die kloof heeft ingrijpende gevolgen, want detentie laat sporen na. Daarom moet de procedure voor leeftijdsbepaling grondig worden herzien én versneld. Want een kind sluit je niet op. Punt.

Nicolas Wéry
advocacy officer

Verzoening als weg van polarisatie naar verbondenheid

Naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van JRS ga ik in gesprek met Jacques Haers, theoloog en al meer dan 20 jaar betrokken bij onze organisatie, en Helga Corvers, mijn collega bij JRS Belgium die sinds 2014 verantwoordelijk is voor teamondersteuning. Samen reflecteren ze op het begrip verzoening en de betekenis ervan vandaag

Vandaag gaan we wat dieper in op 'verzoening' of 'reconciliation'. Waar komt dat woord vandaan?

Jacques: In het woord "verzoening" herkennen we 'zoen', een kus, en het Duitse *sühnen*, dat 'goedmaken' betekent. Verzoening bevat ook het woord 'ver': je gaat verder dan wat je nu kan zien. Er klinkt een visionaire noot. Je weet niet wat de toekomst brengt, maar je vertrouwt erop dat je stapjes kan en mag zetten.

Helga: Dat vertrouwen resoneert bij mij, en dat start bij jezelf. Durven kijken naar je schaduwkanten, naar wat moeilijk of pijnlijk is. Dat vraagt vertrouwen: dat wat je daar aantreft niet tegen je werkt, maar je iets kan leren.

Jacques: Ja, je leert omgaan met je eigen beperkingen, angsten en verdriet, en je verbindt je dieper met jezelf. Dat betekent ook: de wonde toelaten in de omgang met anderen. Het verschil tussen border en *frontier* helpt

ons dit beter te begrijpen. Border betekent grens als harde scheidslijn. *Frontier* toont de grens als een ruimte waar je het gezicht van de ander kan ontmoeten. Voor vluchtelingen is dat erg betekenisvol. Zij zitten vaak vast op zo'n lijn, zonder echt ergens te mogen 'zijn'. Die wonde kan die harde grens openbreken naar een nieuwe levengevende ontmoetingsruimte. Ik ben trouwens de zoon van een chirurg. Die maakt ook een snede: een scherpe snee die heling brengt: er is pijn en bloed, maar net zo kan genezing gebeuren.

Helga: Die diepte doet me denken aan het werk van Richard Schwartz (*Internal Family Systems*). Hij gaat ervan uit dat onze innerlijke wereld niet uit één 'ik' bestaat, maar uit verschillende delen. Deze Helga voelt zich nu heel klein, is heel kwaad, voelt zich niks waard. Maar er is ook een andere Helga in dat lijf die wel iets waard is. Als we erin slagen om die delen van elkaar te onderscheiden, wordt het veel gemakkelijker om kwetsuren even op afstand te zetten en het gesprek aan te gaan. Zelfkennis helpt om niet vanuit gekwetstheid te reageren, maar vanuit een diepere ruimte van rust en verbondenheid.

Jacques: Die verbondenheid, daar gaat het precies over. In het Engels "reconciliation" en het Franse "réconciliation" klinkt het Latijnse "*reconciliare*": con betekent samen, *ciliare* betekent samenbrengen. Verzoening gaat dus letterlijk over het opnieuw samenbrengen van wat bij elkaar hoort. Die verbondenheid is er reeds van begin af aan: we krijgen ons leven als een geschenk en zijn dus met elkaar verbonden. Maar er ontstaan breuken. Verzoening is dan de beweging om die breuken niet te ontkennen, maar er vruchtbaarheid te zoeken voor helende toekomst. Ignatius van Loyola verwoordt dat op een bijzonder mooie manier. Eén van de opdrachten voor een jezuïet is *reconciliar a los desavenidos* (verzoenen van zij die uit elkaar geraakt zijn en hun verbondenheid verloren zijn).

Wat bedoel je precies met 'in een breuk vruchtbaarheid zoeken voor helende toekomst'?

Jacques: Het gaat over de vraag hoe we een conflict van polarisatie naar polariteit transformeren. Om duidelijk te maken wat polariteit is, gebruik ik graag het beeld van een wasdraad. Je brengt spanning tussen twee polen die tegenover elkaar staan en anders naar de werkelijkheid kijken. Jij ziet de muur achter mij, ik die achter jou. We raken in conflict omdat ieder denkt gelijk te hebben en de ander wil overtuigen. De vraag is: hoe maak je van die polarisatie, waarin we tegenstanders worden, een polariteit? De wasdraad toont dit. Je spant een draad tussen twee polen en precies die spanning opent een nieuwe

ruimte: een plek waar iets kan ontstaan dat je met losse palen nooit had gezien. Zo kan conflict ruimte maken voor nieuwe samenwerking en toekomst. In herstelrecht proberen we dat te doen door mensen opnieuw in gesprek te brengen, ook in moeilijke conflicten. Dat lukt niet altijd, maar polarisatie kan verschuiven naar een vruchtbare polariteit. Die beweging is een eerste stap in een verzoeningsproces.

Helga, hoe resoneert dat bij jou binnen JRS? Wat is voor jou de kern?

Helga: Toen het thema naar JRS kwam, voelde ik eerst weerstand, de ingangspoort was voor mij vooral **aandacht**. Verzoening nodigt uit om echt te kijken naar wat er is, naar het geheel — de vuile én de propere was op de wasdraad, zoals in het beeld dat Jacques gebruikte.

We hebben tijdens workshops over reconciliatie in Rome ook vaak het beeld van de vlinder gebruikt. Zo kom je bij waarheid, of beter: **waarheden**. Dingen waar licht op valt. Het is pas wanneer je durft te kijken en te graven, dat er ook andere waarheden naar boven komen die we eerst niet zagen — in onszelf en in relatie tot anderen. Dat is nooit één verhaal, maar een wirwar van perspectieven.

Daarom denk ik bij verzoening ook aan een **web**. Hoe word je je bewust van dat web van leven, van jezelf en van anderen? Het beeld van de wasdraad helpt daarbij. Het is geen simpele lijn tussen twee palen. Het zijn geen vaste posities, maar een ruimte waarin veel levens samenkomen, waar mensen passeren en elkaar beïnvloeden. Het wordt bijna een spinnenweb dat zich voortdurend weeft en in evenwicht probeert te blijven — en waarin je al bewegend je weg leert vinden.

Jacques: Wat voor mij ook belangrijk is, is dat verzoening **tijd** vraagt. Het is een proces. Je moet onderweg zijn met elkaar, leren luisteren en spreken, en ook leren omgaan met wonden die er zijn. En dat vraagt **veilige ruimte**. Zonder veiligheid kan verzoening niet groeien. Dan blijft alles vastzitten in angst of vernedering.

Pas wanneer mensen zich vrij genoeg voelen om te spreken en te luisteren, kan er echt iets bewegen.

Helga: In onze organisatie proberen we die veiligheid ook concreet te creëren. Zo beginnen we bijvoorbeeld onze teamvergadering met een minuut stilte en de vraag: wat leeft er op dit moment in mij, en wil ik dat delen? In de ontwikkeling van ons strategisch plan vroegen we aan alle teamleden om mee na te denken over de scenario's, de manieren waarop we onze vijf strategische doelstellingen kunnen realiseren. We maakten samen keuzes: individueel, met het team én met de Raad van Bestuur. Dat is ook een vorm van verzoening: verschillende perspectieven naast elkaar laten bestaan en toch tot een gezamenlijke richting komen. gezamenlijke richting komen. De veiligheid die we zelf mogen beleven kunnen we verder naar buiten dragen, vooral in onze aanwezigheid in de detentiecentra waar een veilige aanwezigheid nóg betekenisvoller is.

Jacques: Dat is precies het onderscheidingsproces. Als je die spanningsvelden kan bewaren zonder dat ze vijandig worden, ontstaat er ruimte voor echte samenwerking. Daarom blijft verzoening heel actueel. Denk aan vluchtelingen, of aan spanningen zoals tussen Palestijnen en Israëliërs. We zien verschillen vaak als bedreiging, maar ze kunnen ook een kans zijn om gemeenschap op een nieuwe manier op te bouwen. Dat zie je ook in onze samenleving: nieuwe mensen brengen verschillen mee in taal, cultuur en gewoontes. De vraag is niet hoe we die verschillen wegwerken, maar hoe we ze laten samenleven in vruchtbare polariteit, zonder te polariseren.

Verzoening is zo geen eindpunt, maar een manier van kijken en handelen: het leren omgaan met verschil zonder het te vernietigen, en het durven vertrouwen dat uit spanning ook iets nieuws en helends kan groeien.

Annelies Keyers
communicatieverantwoordelijke

Van 't Klein Kasteeltje naar hoop: het parcours van Abdalrahman, een rugzak vol verhalen

Mijn ouders zijn Palestijns. Ik groeide op met hen en mijn broers en zussen in de Verenigde Arabische Emiraten, in een omgeving die tegelijk internationaal en onzeker aanvoelde. Je leeft er, maar je hoort er nooit helemaal bij. Zonder nationaliteit hing mijn toekomst af van het werk van mijn vader.

Toen hij na dertig jaar zijn job verloor, viel alles weg. Terugkeren naar Gaza was geen optie. Op mijn 21ste kwam ik naar België, op zoek naar bescherming en perspectief. Mijn asieltraject begon in de opvang, waar alles onbekend was en ik mijn weg moest vinden in een nieuw land. Tijdens die eerste jaren verbleef ik in verschillende opvangcentra, waaronder het Klein Kasteeltje in Brussel, maar ook in Brugge, Houthalen-Helchteren (dat we daar 'Hotel Helchteren' noemden) en Wingene. Wat volgde was een lange periode van procedures, twijfel en wachten terwijl ik stap voor stap probeerde mijn leven opnieuw op te bouwen.

In die tijd droeg ik altijd mijn Nike rugzak bij me, met daarin mijn weinige bezittingen. Het was een van de rugzakken die ik door de jaren heen gebruikte telkens wanneer een nieuwe fase in mijn leven begon. Die rugzak werd een symbool voor het weinige dat ik toen bezat, maar ook voor alles wat ik uit mijn verleden met me meedroeg.

In 2021, na zes jaar wachten en leven in een 'in between zone', werd ik erkend als vluchteling. De emotie die ik toen voelde (hij lacht en krijgt tranen in zijn ogen), dat moment vergeet ik nooit meer.

Vandaag volg ik een bachelor sociaal werk voor volwassenen aan de Erasmus en Odisee Hogeschool in Brussel. Ik werk ook als groepsbegeleider bij Fedasil met minderjarigen die net in België aangekomen zijn. De jongeren zijn spiegels voor mij. Ik herken mezelf en elke fase waar ze doorheen moeten. Ik begrijp en ondersteun hen, en geef ook hoop. Ze zien dat mijn traject ook niet gemakkelijk is geweest,

maar dat het wel mogelijk is. Ik wou dat er toen iemand voor mij was geweest die mij toonde dat het goed zou komen. Nu probeer ik die persoon voor anderen te zijn.

Mijn vader en broer zijn belangrijke inspiratiebronnen voor mij. Via gesprekken, boeken en sport vond ik manieren om moeilijke periodes door te komen. Als mijn gedachten te donker werden en de woede te groot, ging ik naar de fitness. Zo bleef ik overeind.

Mijn ervaringen zet ik om in engagement. Via JRS Belgium neem ik deel aan het Change-project en ga ik in scholen in gesprek met jongeren. Ik wil mijn verhaal niet vertellen om medelijden op te wekken, maar om perspectief te bieden. Ik wil tonen wat mogelijk is. Niet wat er misgaat, maar wat er kan groeien. Ik wil dat jongeren zien wat hun kracht is en wat ze kunnen worden. Zelf kijk ik ook altijd vooruit. Ik wil blijven studeren en anderen versterken in hun traject.

BELGIUM

DOE EEN GIFT

IBAN : BE40 5230 8069 3163
BIC : TRIOBEBB

Voor elke gift vanaf 40 € zal u een fiscaal attest opgestuurd worden.

Jesuit Refugee Service Belgium vzw

Maurice Liétartstraat 31/9
1150 Brussel

Tel. +32 2 738 08 18
info@jrsbelgium.org

